

1.12.2021

HELSINKI REGION INFOSHAREN OHJAUSRYHMÄN KOKOUS 4/2021

Aika	Keskiviikko 1.12.2021 klo 9-11
Paikka	Teams
Osallistujat	Tomas Lehtinen, Helsinki, puheenjohtaja Ari Jaakola, Helsinki Hami Kekkonen, Helsinki Kaisa Voipio, Helsinki, sihteeri Minna Joensuu, Espoo Jani Mattsson, Espoo Päivi Kiviniemi, Espoo Wilhelmiina Griep, Espoo (este) Petri Lintunen, Espoo (este) Vesa Kokkonen, Vantaa Elina Parviainen, Vantaa Joonas Porola, Kauniainen Tuija Gustavsson, Kauniainen (este) Marja Pirttivaara, Sitra Pekka Koponen, Forum Virium Helsinki Timo Ruohomäki, Forum Virium Helsinki

KÄSITELLYT ASIAT

1 EDELLISEN KOKOUKSEN MUISTIO

Hyväksyttiin edellisen, 29.9.2021 pidetyn kokouksen muistio. Muistio julkaistaan [HRI:n sivuilla](#).

2 VUODEN 2021 TOIMENPITEIDEN JA BUDJETIN TOTEUMA

Käytiin läpi vuoden 2021 toimenpiteiden ja budjetin toteuma sekä viimeaikaiset data-avaukset. Syksyn aikana on avattu [Aarteeni Helsingissä -kyselyn vastaukset](#) sekä julkaistu [Helsingin uusi Minecraft-malli](#). Lisäksi on tehty paljon päivityksiä. Työn alla on avauksia liittyen mm. kaupunkien sopimukseen ja Helsingin Heta-tietovarastossa oleviin datoihin sekä Aluesarjat-tilastotietokannan uudistus. Uudistuksessa Aluesarjat on viety uudelle stat.hel.fi-alustalle, jolle on koottu muitakin tilastotietokantoja. Sovittiin tarkastella näiden muiden tietokantojen avaamista ja kuvaamista

1.12.2021

hri.fi:ssä. Keskusteltiin lisäksi kaupunkien järjestöille ja yhdistyksille jakamiin avustuksiin liittyvän datan avaamisesta mahdollisesti kootusti kaikista kaupungeista. HRI:läiset palaavat asiaan viimeistään vuoden 2022 alussa. Lisäksi kokouksessa tuli esiin toive HUS-kuntayhtymän datojen avaamisesta. Esimerkkinä on HUS:in tuottama synteettinen data, joka imitoi potilastietoja, mutta ei sisällä yhdenkään oikean potilaan tietoja sellaisenaan. Synteettistä dataa voi hyödyntää esimerkiksi koneoppimisessa ja mallinnuksessa. Sovittiin lähteä selvittämään mahdollisuuksia synteettisen datan avaamiseen.

HRI:ssä on myös käyty keskusteluja kaupunkien julkaiseman avoimen lähdekoodin näkyvyyden parantamisesta ja siitä, voidaanko lähdekoodi käsittää datana. Asiasta keskusteltiin lyhyesti ohjausryhmässä, ja yleinen mielipide asialle oli positiivinen. Esimerkkinä pohdittiin, että koodi on nykyään niin monipuolista: se ei ole vain ohjelmien lähdemateriaalia, vaan esimerkiksi myös algoritmeja. Tämä puoltaisi koodin käsittämistä datana. Käytännössä koodi linkitettäisiin HRI:hin esim. github-linkkeinä.

HRI:n väkeä syksyllä paljon työllistänyt 10 vuotta avointa dataa pääkaupunkiseudulla - juhlawebinaari järjestettiin 11.11. Webinaarista saatu palaute on ollut positiivista. Lisäksi HRI oli marraskuussa esillä ensimmäistä kertaa järjestetyillä [EU:n avoimen datan päivillä](#) Minna Joensuun [esityksellä](#) ”Best practices from 10 years of open data in the Helsinki region”.

Suurin osa vuodelle 2021 suunnitelluista toimenpiteistä on toteutunut toimintasuunnitelman mukaisesti. Uusia data-avauksia on tehty 1.12. mennessä 23 kappaletta. Avattujen datojen päivityksestä on huolehdittu ja vähintään datojen otsikot on käännetty englanniksi. HSY käännätti omiin datoihinsa englannin- ja ruotsinkieliset kuvaukset, jotka on lisätty palveluun. Hri.fi:n teknisestä ylläpidosta ja jatkokehityksestä on huolehdittu sekä tekninen ylläpito on kilpailutettu onnistuneesti vuonna 2021. Kilpailutus tehtiin yhdessä Tampereen, Oulun ja Lounaistiedon kanssa ja palveluntarjoana jatkaa Gofore Oy.

Datan hyödyntämistä tuettiin vuonna 2021 järjestämällä 5 kehittäjätapaa etätapahtumina. Tilaisuuksiin osallistui 30-80 ihmistä joka kerta ja tilaisuuksista saatu palaute on ollut positiivista. Hyödyntämistä on tuettu myös pitämällä yhteyttä ja viestimällä korkeakoulujen suuntaan. Alkusyksystä tehtiin yhteydenotto korkeakoulujen kirjastoille ja pyrittiin edistämään hri.fi:n näkyvyyttä niiden sivuilla. Tämän lisäksi on tehty kurssiyhteistyötä Metropolia-ammattikorkeakoulun kanssa, pidetty yksittäisiä luentoja mm. Helsingin yliopiston geotieteiden ja maantieteen laitokselle sekä Laurea-ammattikorkeakouluun. Yksittäisiä apua tarvitsevia

1.12.2021

opiskelijoita on myös avustettu. Yksi opiskelijaryhmä osallistui myös HRI:n 10-vuotisjuhlawebinaariin.

Kaikki viestinnän toimenpiteet ovat toteutuneet suunnitellusti. Laadittua viestintäsuunnitelmaa on noudatettu, someviestintää on tehty aktiivisesti ja uutiskirje on ilmestynyt säännöllisesti kerran kuussa. Yhteistyötä kaupunkien pääviestintäkanavien kanssa on tiivistetty koordinoitulla viestinnällä 10v-juhlista sekä keväällä että syksyllä. Lisäksi kesällä viestittiin uimavesien lämpötiladatasta. Varsinaisia infotilaisuuksia avoimeen dataan liittyen ei ole järjestetty, sillä tarvetta ei ole ilmennyt. Sen sijaan pienempiä etätapaamisia, -esittelyjä ja -palavereja on pidetty sekä annettu haastatteluja. Pk-seudun kaupunkien työntekijöille on järjestetty yhteensä 7 koulutusta datan avaamiseen liittyen. HRI:n toimintaa on esitelty relevanteissa tapahtumissa, kuten Geoforum Summit -paikkatietotapahtumassa sekä EU:n avoimen datan päivillä. HRI:n 10-vuotisjuhlan kunniaksi järjestettiin keväällä viestintäkampanja ja sovelluskisa sekä syksyllä juhlawebinaari.

Avattavien datojen tietosuojasta ja tietoturvasta on huolehdittu jokaisen avauksen yhteydessä ottamalla tarpeen mukaan keskusteluun tietosuoja- tai muita asiantuntijoita. Tänä vuonna koostettiin ja julkaistiin ohje kyselydatojen avaamiseen tietosuojan näkökulmasta [HRI:n sivuilla](#). Vuonna 2021 on tehty yhteistyötä eri tahojen kanssa suunnitelmien mukaisesti. Yhteistyötä on tehty kuutoskaupunkien ja muiden kaupunkien, pks-kuntayhtymien sekä avoindata.fi:n kanssa. Lisäksi on seurattu Euroopan dataportaalin ja muiden maiden toimintaa ja vastattu tarpeen mukaan kyselyihin sähköpostitse tai haastatteluihin. Lisäksi hri.fi-palvelun kävijämääriä on seurattu, ja ne ovat olleet hienoisessa kasvussa koko vuoden edelliseen vuoteen verrattuna. Palvelusta ja tapahtumista on kerätty palautetta. Palautteen perusteella on mm. suunniteltu kokonaisia kehittäjätapoja.

Vuodelle 2021 suunnitelluista toimenpiteistä jotkin toteutuivat vain osittain. Yhteistyötä kaupunkien kokonaisarkkitehtuurista ja tietojenhallinnasta vastaavien henkilöiden kanssa tehtiin hieman, mutta ei säännöllisesti. Valtion tiedonhallintaan liittyviä toimenpiteitä on seurattu aktiivisesti. Vuonna 2021 ei muodostettu uusia kaupunkien sisäisiä avoimen datan ryhmiä. Helsingin tällainen ryhmä on kokoontunut 4 kertaa vuodessa. Datan avaamisen edistämistä yhtenäisillä tietomalleilla ei ole edistetty toivotuissa määrin. Syynä tähän on myös EU:n avoimen datan direktiivin arvokkaiden tietoaiteistojen listan viivästyminen.

1.12.2021

Muutama suunniteltu toimenpide jäi kokonaan toteutumatta vuonna 2021. Tänä vuonna ei avattu samaan teemaan liittyvää dataa kaikista pks-kaupungeista, sillä toimenpide oli vahvasti kytköksissä EU:n avoimen datan direktiiviin ja siihen liittyvään avaamiseen velvoittavaan arvokkaiden tietoaaineistojen listaan. Listaa arvokkaista tietoaaineistoista ei alkuperäisen suunnitelman vastaisesti julkaistu vuonna 2021. Avoimen datan direktiivi tuli voimaan heinäkuussa 2021, mutta sen ei ole tunnistettu vielä velvoittavan kaupunkoja mitenkään. Vuonna 2021 ei myöskään tuettu datan hyödyntämistä sponsoroinnilla, sillä tapahtumia siirtyi eikä tarvetta ilmennyt.

Vuoden 2021 budjetista (60 000 euroa) oli ohjausryhmän kokoukseen mennessä käytetty 49,8 % (29 899 euroa). Osa budjetista on jäänyt käyttämättä koronan takia, kun esim. fyysinen Geoforum Summit -tapahtuma peruttiin. Loppuvuodelle on kuitenkin vielä tulossa muutamia pienempiä laskuja mm. pienkehityksestä ja kehittäjätapaaamisen tekstityksestä. Laskut tämän vuoden kuluista lähetetään kaupungeille ensi viikolla.

3 EHDOTUS VUODEN 2022 TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMAKSI

Käytiin läpi HRI:n toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotus vuodelle 2022. Toiminta- ja taloussuunnitelmaa ei vielä hyväksytty kokouksessa, sillä suunnitelmaan halutaan mahdollisesti nostaa viime hetkellä ennen kokousta esiin tulleita asioita, jotka vaikuttavat budjetin kohdentamiseen. Vuoden 2022 toiminta- ja taloussuunnitelma hyväksytetään sähköpostikierroksella mahdollisimman pian sen jälkeen, kun viime hetkellä esiin tulleisiin seikkoihin on saatu täsmennykset.

HRI:n toiminta- ja taloussuunnitelma on keskeisiltä osiltaan samankaltainen vuodesta toiseen, sillä siinä määritetään palvelun perustehtävistä osana pääkaupunkiseudun kaupunkien normaalia toimintaa. Vuoden 2022 perustoimintaan liittyviä toimenpiteitä ovat tiedon tuottaminen, datan avaaminen, jakelu ja hyödyntäminen, viestintä, juridiikka, yhteistyö muiden dataa avaavien ja hyödyntävien tahojen kanssa sekä palvelun hallinta ja ylläpito.

Toimintasuunnitelmaan vuodelle 2022 siirrettiin joitakin toimenpiteitä vuodelta 2021 ja lisättiin joitakin toimenpiteitä esiin nousseiden seikkojen perusteella. Kokouksessa käytiin läpi vain nämä aikaisemmista suunnitelmista poikkeavat toimenpiteet ja keskusteltiin kyseisistä toimenpiteistä.

1.12.2021

Jo vuoden 2021 talous- ja toimintasuunnitelmassa olleet tavoitteet pks-yhtenäisten datanavausten tekemisestä sekä EU:n avoimen datan direktiiviin vastaamisesta siirrettiin sellaisenaan vuodelle 2022. Lisäksi suunnitelmaan täydennettiin datojen avaamiseen liittyvää tavoitetta metatietojen kääntämisestä englanniksi: aikaisempi tavoite on ollut kääntää datoista vähintään otsikko sekä avainsanoja. Vuoden 2022 tavoitteena on käännettää datojen metatietokuvauksia kokonaisuudessaan englanniksi sekä huolehtia myös englanninkielisten metatietokuvausten päivittämisestä datojen päivittyessä. Laajat englanninkieliset metatiedot mahdollistavat datan laajemman käytön.

HRI:n budjetti vuonna 2022 on 60 000 euroa, ja summa jaetaan osallistujakaupunkien kesken vastaavalla tavalla kuin aikaisempina vuosina. Budjetista lähes puolet (25 000 euroa) on allokoitu verkkopalvelun ylläpitoon ja jatkokehitykseen, mm. suurempaan CKAN-päivitykseen.

4 AJANKOHTAISET ASIAT JA TAPAHTUMAT

Keväälle 2022 on suunnitteilla Datan avaamisen perusteet -koulutuksia n. kerran kuukaudessa. Osa koulutuksista pidetään etänä ja osa toivottavasti hieman pidempinä lähikoulutuksina. HRI Loves Developers -kehittäjätapauksia keväälle on suunnitteilla kahdesta kolmeen kappaletta. Tämänhetkisiä aiheideoita ovat ohjelmointi-teema sekä kävijämäärät esim. liikuntapaikoilla. Ohjelmointi-teema herätti ohjausryhmässä keskustelua siitä, olisiko tämän teemainen tapahtuma hyvä järjestää vasta syksyn puolella. Syksyille 2022 on alustavasti keskusteltu yhteistyötä kehittäjätapauksiin liittyen Forum Virium Helsingin LiDi2-hankkeeseen, joka keskittyy liikenteen ja liikkumisen digitaaliseen kaksoseen.

HRI:n ohjausryhmän palaverissa seurataan VM:n tiedon hyödyntämisen ja avaamisen hankkeen kuuluisia. Tämän vuoden syyskuussa käynnistyi tutkimus Julkisen sektorin tietojen maksullisuuden ja maksuttomuuden vaikutuksista (JULKIHINTA), jonka on tarkoitus valmistua kesäkuussa 2022. Hankkeen koostamien API-periaatteiden [lausuntoyhteenveto](#) on julkaistu. Hankkeella on työn alla myös tiedon avaamisen toimintamallin koostaminen. HRI osallistui toimintamallin sisällöntuotantoon lokakuussa. Toimintamalli julkaistaan kommenttikierrokselle joulukuun puolivälissä ja sitä voi kommentoida noin kuukauden ajan. Lisäksi hankkeella on tekeillä koulutuskokonaisuuksia eOppiva-alustalle. Hankkeen seuraava tilannekatsaus järjestetään keskiviikkona 15.12. klo 14.30-15.

1.12.2021

5 MAHDOLLISET MUUT ASIAT

Ei käyty läpi mahdollisia muita asioita.

6 SEURAAVA KOKOUS

Kevään 2022 kokouksille (2 kpl) etsitään sopivat ajankohdat Doodle-kyselyn avulla. Kokoukset voisivat olla helmikuussa ja toukokuussa. Helmikuun kokous järjestetään lähtökohtaisesti etäkokouksena, mutta toukokuun kokous järjestetään tilanteen niin salliessa lähikokouksena.